

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ____ ” _____ 201__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

за магістерською програмою професійного спрямування
«фінансовий та страховий менеджмент»

на тему: «Управління джерелами фінансування підприємств та оптимізація
структури капіталу»

Виконавець:

Студентка 6 курсу, групи М-5, ЦЗФН
факультету
Анастасова Марина Олександрівна

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук, доцент
Бичкова Наталія Володимирівна

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Сутність та особливості використання джерел фінансування діяльності підприємства.....	6
1.2. Система управління джерелами фінансування діяльності підприємства.....	16
1.3. Чинники формування та критерії оптимізації структури капіталу підприємства.....	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ПРИКЛАДІ ПАТ “МОТОРСІЧ”	24
2.1. Оцінка динаміки структури фінансування діяльності підприємств.....	24
2.2. Аналіз фінансового стану та структури фінансування діяльності ПАТ “МоторСіч”.....	34
2.3. Вплив структури капіталу на ефективність діяльності ПАТ “МоторСіч”.....	42
РОЗДІЛ 3. ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ	47
3.1. Умови фінансового забезпечення діяльності вітчизняних підприємств.....	47
3.2. Напрямки вдосконалення системи управління джерелами фінансування ПАТ “МоторСіч”.....	56
3.3. Наукові підходи до управління джерелами фінансування та оптимізації структури капіталу.....	60
ВИСНОВКИ	68
Список використаних джерел	71
Додатки	78

ВСТУП

Будь-яка організація є самоокупною або самофінансованою системою, яка повинна забезпечувати рентабельну роботу. У зв'язку з цим особливого значення набувають джерела фінансування організації і оптимізація структури капіталу.

Керівництво організації повинно чітко уявляти, за рахунок яких джерел ресурсів воно буде здійснювати свою діяльність, а також в які сфери діяльності буде вкладати свій капітал.

Таким чином, тема моєї кваліфікаційної роботи є актуальною і важливою, так як від того, яким капіталом володіє суб'єкт господарювання, наскільки оптимальна його структура і наскільки доцільно він трансформується в основні та оборотні фонди, залежать фінансове благополуччя організації і результати її діяльності.

Результати в будь-якій сфері бізнесу залежать від наявності та ефективності використання фінансових ресурсів, що забезпечують життєдіяльність організації.

Для того, щоб визначити оптимальні джерела фінансування підприємства, необхідно провести певний аналіз діяльності підприємства. Грамотний і обдуманий вибір джерел фінансування підвищить віддачу від використання коштів і не викличе додаткового необґрунтованого навантаження на підприємство, пов'язаного з необхідністю повернення коштів.

Оптимальна структура капіталу має на увазі поєднання власного і позикового капіталу, яке забезпечує максимум ринкової оцінки всього капіталу. Пошук такого співвідношення - проблема, розв'язана теорією структури капіталу.

Теорія структури капіталу базується на порівнянні витрат на залучення власного і позикового капіталу і аналізі впливу різних комбінованих варіантів фінансування на ринкову оцінку. Поточна ринкова оцінка (активу, проекту або всього бізнесу) визначається як сума дисконтованих чистих потоків, породжуваних вкладеними коштами.

Основною проблемою, що виникає при визначенні оптимальної структури капіталу, є необхідність врахування великої кількості факторів, які можуть впливати на оптимальність (ефективність) такої структури.

Метою дослідження кваліфікаційної роботи є опрацювання теоретичних засад щодо джерел фінансування підприємства та оптимізація структури капіталу:

Сформульована мета зумовила виконання наступних завдань:

- опрацювання сутності та особливостей використання джерел фінансування діяльності підприємства;
- вивчення системи управління джерелами фінансування діяльності підприємства;
- розгляд чинників формування та критерії оптимізації структури капіталу підприємства;
- оцінка динаміки структури фінансування діяльності підприємств;
- Аналіз фінансового стану та структури фінансування діяльності ПАТ “МоторСіч”;
- оцінка впливу структури капіталу на ефективність діяльності ПАТ “МоторСіч”;
- розгляд мов фінансового забезпечення діяльності вітчизняних підприємств;
- вивчення напрямків вдосконалення системи управління джерелами фінансування ПАТ “МоторСіч”;

-дослідження наукових підходів до управління джерелами фінансування та оптимізації структури капіталу.

Предметом даної роботи є теоретичні та практичні засади формування джерел фінансування для оптимальної структури капіталу підприємства.

Об'єктом дослідження роботи є процес управління джерелами фінансування підприємств та оптимізація структури капіталу.

Структурний план роботи складається з 3 розділів: розділ 1. Теоретичні основи формування структури капіталу підприємства; Розділ 2. Аналіз особливостей фінансування діяльності вітчизняних підприємств; Розділ 3. Оптимізація структури капіталу вітчизняних підприємств на прикладі ПАТ «МоторСіч».

Теоретичною основою для написання кваліфікаційної роботи слугували роботи таких науковців як: Лігоненко Л.О., Шелудько В.М., Григораш Т.Ф., Бойко Є.М.

Також були використані дані таких електронних ресурсів як: Національний банк України, офіційний сайт ПАТ «МоторСіч», Державна служба статистики України.

Основними джерелами інформації для аналізу формування і розміщення фінансових ресурсів організації є: звітний бухгалтерський баланс, звіти про фінансові результати, про зміну капіталу, про рух грошових коштів, про цільове використання отриманих коштів, додаток до балансу та інші форми звітності, дані первинного й аналітичного бухгалтерського обліку, які розшифровують і деталізують окремі статті балансу.

За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано тези: «Бізнес-планування на підприємстві: етапи його розвитку» та прийнято участь у міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні тенденції розвитку міжнародних відносин та економіко-політичного процесу», яка проходила 5-6 жовтня 2018 року у м. Ужгород.

ВИСНОВОК

Проведене в першому розділі роботи, дослідження, дозволяє зробити висновки, що фінансове забезпечення підприємства - це управління капіталом, діяльність по його залучення, розміщення та використання. Наявність в достатньому обсязі фінансових ресурсів, їх ефективне використання, зумовлюють хороше фінансове становище підприємства платоспроможність, фінансову стійкість, ліквідність. Управління фінансовими ресурсами на підприємстві являє собою систему економічних заходів щодо визначення фінансових ресурсів в обсягах, необхідних для забезпечення виконання планів економічного і соціального розвитку підприємств, здійснення контролю за їх цільовим та ефективним використанням.

Процес формування, розподілу та використання фінансових ресурсів на підприємстві включає механізм утворення власного та позикового капіталу для фінансування активів (необоротних та оборотних), фінансового забезпечення операційної та фінансово-інвестиційної діяльності, виконання фінансових зобов'язань перед державою та іншими суб'єктами економічних відносин. У свою чергу, фінансові ресурси підприємства за основними джерелами формування можна структурувати в такий спосіб:

- 1) ресурси, що формуються за рахунок внесків юридичних і фізичних осіб у статутний фонд під час заснування підприємства;
- 2) ресурси, що формуються за рахунок власних і прирівняних до них коштів (доходи і прибутки від операційної, інвестиційної, фінансової діяльності; амортизаційні відрахування; цільові надходження; стійкі пасиви у вигляді кредиторської заборгованості).

Проведене дослідження й послідовний аналіз підходів до розуміння сутності фінансових ресурсів підприємства дозволили визначити їх як сукупність власних, залучених ззовні та позикових грошових коштів, а також їх еквівалентів, що змінюються у процесі господарського кругообігу і призначені для фінансового забезпечення діяльності підприємства з метою отримання прибутку та спрямовані на реалізацію стратегічних і тактичних цілей підприємницької діяльності.

У другому розділі роботи було виявлено, що середньостатистичне українське підприємство значну частину своїх довгострокових активів фінансує за рахунок короткострокових джерел. Це означає, що потенціальне більшість вітчизняних підприємств є неплатоспроможними, оскільки наявних оборотних активів не вистачає для погашення поточних зобов'язань.

Проведений аналіз підприємства показав, що ПАТ “Мотор Січ” має досить непогані показники фінансово-економічної діяльності, а також присутня тенденція до розширення та покращення фінансової стійкості

підприємства. Усі зобов'язання підприємства можуть бути покриті власними активами, оскільки значення показника автономії перебуває в межах норми.

Аналіз фінансової стабільності дав можливість оцінити готовність підприємства до погашення своїх боргів. ПАТ “МОТОР СІЧ” є незалежним з фінансового боку, однак протягом трьох років рівень цієї незалежності зростає. ПАТ “МОТОР СІЧ” в розглянутому періоді має майже всі позитивні показники, тобто підприємство є прибутковим та фінансово незалежним. І надалі спостерігається підвищення фінансового стану підприємства.

З третього розділу ми дізнались, що темпи розвитку фондового ринку, його якісні аспекти, а також розкриття його інвестиційного потенціалу залежать від конкретних заходів державної політики у сфері фінансового сектору. Таким чином, майбутній розвиток фондового ринку неможливий без реформування більшості складових ринку та усунення перешкод, що заважають цьому розвитку. Має бути переосмислена та суттєво підвищена роль фондового ринку у залученні інвестиційних ресурсів та спрямуванні їх на оновлення виробничого потенціалу, створення умов для становлення потужних інституційних інвесторів

А ось, що стосується розвитку кредитування на сучасному етапі економічного розвитку, в нашій країні, знижується. Зменшується кількість банківських установ та зростають процентні ставки за кредитами. Обсяг кредитного портфеля банків відносно активів збільшується, натомість реальна його величина скорочується, це пов'язано зі зниженням якості кредитного портфеля, що в свою чергу призводить до зниження дохідності кредитних операцій банків та зростання рівня кредитного ризику. Для вирішення цієї проблеми банки повинні більше приділяти уваги підвищенню якості та ефективності управління кредитним портфелем. Банківське кредитування для розвитку потребує досягнення умов макроекономічної стабільності, тому для

покращення ситуації в кредитуванні потрібна стабілізація економічних, політичних, соціальних умов та підтримка держави всього банківського сектору.

Були виявлені основні підходи до управління фінансовими ресурсами. Власний капітал становить основу організації. Структурно власний капітал діючого підприємства може бути представлений статутним фондом, резервним і додатковим капіталом, цільовими фінансовими фондами і нерозподіленим прибутком. Власні джерела фінансування можуть бути сформовані з внутрішніх і зовнішніх джерел фінансових ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Лігоненко Л.О. Фінанси підприємств: Підручник / Гуляєва Н.М., Гринюк Н.А – К.: КНТЕУ, 2007. – 491 с.
2. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник / В.М. Шелудько; Київ, 2013. — 375 с.
3. Довбня С. Б. Оптимізація програми фінансування підприємства / С. Б. Довбня // Сталий розвиток економіки. – 2013. – 79–82с.
4. Єфремова Н. Джерела формування фінансових ресурсів машинобудівного підприємства: їх склад та оптимізація структури [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=993>.
5. Кравцова А. М. Особливості формування власного капіталу акціонерних товариств за нових умов господарювання / А. М. Кравцова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – 113–116с.

6. Ребець О. М. Оцінка формування фінансових ресурсів підприємства в умовах ринку / О. М. Ребець // Економіка. – 2010. – С. 187–196.
7. Горбатенко А.А. Особливості формування власних фінансових ресурсів підприємств в Україні// Економічний вісник Переяслав-Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди. -2010. – Випуск №15/1. – С. 195- 201.
8. Рудченко І.В. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємства / І.В. Рудченко // Сучасні питання економіки та права.- 2010.- №1-330.
9. Богма О. С. Особливості управління фінансовими ресурсами вітчизняних підприємств / О. С. Богма, А. С. Павлова // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. – №1(13). – С. 195–199.
- 10.Васюник Т. І. Роль фінансових ресурсів у відтворенні основного капіталу / Т. І. Васюник // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. – 2017. – Вип. 23(1). – С. 47–50.
- 11.Григораш Т. Ф. Формування джерел фінансових ресурсів підприємства та управління ними / Т. Ф. Григораш, Я. Я. Губенко, К. В. Панич // Молодий вчений. – 2014. – № 11(14). – С. 54–56.
- 12.Дмитришин М. В. Формування системи ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства / М. В. Дмитришин, М. М. Данилишин // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2015. – Вип. 11(2). – С. 131– 138.
- 13.Матвеева Н. В. Напрями підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємств / Н. В. Матвеева, П. К. Первухін // Наука й економіка. – 2016. – Вип. 2. – С. 17–21.

14. Мельничук К. В. Економічна сутність фінансових ресурсів підприємства та їх класифікація / К. В. Мельничук, А. О. Сігайнов // Формування ринкових відносин в Україні. – 2014. – №10. – С. 91-95.
15. Рекрут С. В. Оптимізація та ефективність використання фінансових ресурсів у процесі інноваційної діяльності / С. В. Рекрут // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – №7/8. – С. 72-75.
16. Ссылка О. С. Управління фінансовими ресурсами підприємства [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://nauka.zinet.info/8/sylka.php>.
17. Олійник К. А. Фінансове забезпечення малих сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.04 / К. А. Олійник. – Миколаїв, 2013. – 23 с.
18. Лапа А. Є. Фінансові ресурси підприємства та їх оптимізація / А. Є. Лапа // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки, № 4/2013. – С. 289 – 297.
19. Малій О. Г. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування: теоретичні аспекти / О. Г. Малій // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2016. – № 2. – С. 71 – 74.
20. Вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства на сучасному етапі розвитку економіки України / П. П. Гаврилко // Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. - 2016. - Т. 21, Вип. 3. - С. 131-134.
21. Бойко Є. М. Сучасний стан та проблеми процесу формування фінансових ресурсів підприємства в Україні / Є. М. Бойко // Молодий вчений. – 2016. – № 5. – С. 15-18.
22. Курінна О. В. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства / О. В. Курінна // Науковий вісник

- Академії муніципального управління. Серія : Економіка. – 2013. – Вип. 2. – С. 140 - 148.
- 23.Воронін А.В. Оптимізація структури капіталу акціонерного товариства. *Фінанси, учет, банки*. 2014. № 1. С. 79-83.
- 24.4. Давиденко Н.М. Фінансовий леверидж в оптимізації структури капіталу акціонерних товариств. *Агросвіт*. 2015.№ 1. С. 10-13.
- 25.5. Дрига С.Г. Диспропорції в структурі капіталу підприємства та їх вплив на фінансові показники роботи підприємства. С.Г. Дрига, І.Д. Міщенко. *Молодий вчений*. 2017. № 8 (48). С. 441-445.
- 26.6. Куц. Л.Л. Капітал підприємства: формування та використання. Опорний конспект лекцій. Тернопіль, ТНЕУ, 2012. 114 с.
- 27.Голюк В.Я., Голець Н.І. Аналіз експорту м'яса курятини в Україні: стан та тенденції розвитку ринку [Електронний ресурс]. - Режим доступу [http://market-infr.od.ua/journals/2016/2_2016_ukr/27.pdf].
- 28.Моцюк М. Джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів підприємства / М. Моцюк. - 2014. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua/2014/dzherela-formuvannya-ta-napryamyvykorystannya-finansovyh-resursiv-pidpryjemstva/>
29. Каракджи А.Х. Формування та використання фінансових ресурсів підприємства / А.Х. Каракджи. - 2014. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=74501>
- 30.Кошельок Г. В. Факторний аналіз рентабельності власного капіталу підприємства / Г. В. Кошельок, В. С. Малишко // *Економіка і суспільство*. – 2016. – № 7. – С. 361–368.
- 31.Волощук Н. Формування комплексного фінансового аналізу та діагностики діяльності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2017. Випуск 1(49). Т. 2. С. 242–248.

32. Денисенко М., Зазимко О. Основні аспекти оцінки фінансового стану підприємств. Агросвіт № 10, 2015. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=1890&i=8>.
33. Вернера І. Про соціально-економічне становище України. 2018р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/dop/10/dop_082018.pdf
34. Вишневська О. Статистичний збірник 2014р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2011/fin/fin_rez/fn_pr_vsm/fn_pr_vsm_u/fn_pr_vsm_u_17.htm
35. Вишневська О. Діяльність підприємств за видом економічної діяльності. 2015р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/fin/2015/pokaz_econ_2014.pdf
36. Вишневська О. Діяльність підприємств за видом економічної діяльності. 2016р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/fin/sbp/sbp_u/sbp_4_16_u.htm
37. Вишневська О. Діяльність підприємств за видом економічної діяльності. 2017р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/07/zb_ukraina2017.pdf
38. Опис ПАТ «МоторСіч» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.motorsich.com/ukr/profile/>
39. Тиханський А. Фінансова звітність ПАТ «МоторСіч». 2014р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.motorsich.com/files/834-god14.pdf>
40. Тиханський А. Фінансова звітність ПАТ «МоторСіч». 2015р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.motorsich.com/files/841-628-Fin.otchet%202015.pdf>

41. Тиханський А. Фінансова звітність ПАТ «МоторСіч». 2016р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.motorsich.com/files/954-31.12.2016.pdf>
42. Тиханський А. Фінансова звітність ПАТ «МоторСіч». 2017р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.motorsich.com/files/1000-f%201,2,3,4%20konsol.%2012%20mes%202017.pdf>
43. Тиханський А. Фінансова звітність ПАТ «МоторСіч». 2018р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.motorsich.com/files/1034-finotchet%203%20kv.PDF>
44. Лапа А. Є. Фінансові ресурси підприємства та їх оптимізація / А. Є. Лапа // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки, № 4/2013. – С. 289 – 297.
45. Малій О. Г. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування: теоретичні аспекти / О. Г. Малій // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2016. – № 2. – С.71 – 74.
46. Вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства на сучасному етапі розвитку економіки України / П. П. Гаврилко // Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. - 2016. - Т. 21, Вип. 3. - С. 131-134.
47. Бойко Є. М. Сучасний стан та проблеми процесу формування фінансових ресурсів підприємства в Україні / Є. М. Бойко // Молодий вчений. – 2016. – № 5. – С. 15-18.
48. Курінна О. В. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства / О. В. Курінна // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Економіка. – 2013. – Вип. 2. – С. 140 - 148.

49. Тиханський А. Річний звіт ПАТ «МоторСіч». 2014р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.motorsich.com/files/871-otchet%20emitenta%202014.pdf>
50. Тиханський А. Річний звіт ПАТ «МоторСіч». 2015р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.motorsich.com/files/875-otchet%20emitenta%202015.pdf>
51. Тиханський А. Річний звіт ПАТ «МоторСіч». 2016р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.motorsich.com/files/945-otchet%20emitenta%202016.pdf>
52. Тиханський А. Річний звіт ПАТ «МоторСіч». 2017р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.motorsich.com/files/998-2017%20rik.pdf>
53. Тиханський А. Звіт за 3 квартали 2018 року ПАТ «МоторСіч». 2018р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.motorsich.com/files/1033-otchet%20za%203%20kv%202018.pdf>
54. Стельмащук А. Системний підхід до управління капіталом підприємства / А. Стельмащук. // Інноваційний розвиток національної економіки: матеріали міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 7–8 квітн. 2011 р. – Тернопіль : Крок, 2011. – С. 335–337.
55. Чиж Н. М. Напрямки підвищення ефективності використання власного капіталу підприємства / Н. М. Чиж. // Економічний форум. – 2011. – Вип. 1. – С. 217–222.
56. Шпак Н. З. Система управління капіталом підприємства / Н. З. Шпак, О. М. Рудницька. // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.10. – С. 257–261.
57. Щепіта Т. Г. Особливості ефективного формування і використання капіталу підприємства / Т. Г. Щепіна, У. В. Люлько. // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. – 2015. – №. 40. – С. 91–95.

58. Викиданець І. В. Методи оптимізації структури капіталу підприємства / І. В. Викиданець. // Вісник ДонНУЕТ. – 2009. – № 3(43). – С. 208–215.
59. Хрущ Н.А., Доценко В.В. Аналіз сучасних підходів до визначення сутності фінансових ресурсів підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2015. № 3. Т. 3. С. 274–277.
60. Демко І.І. Організаційні підходи до методики аналізу фінансових ресурсів Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2014. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pprbsu_2014_38_14.
61. Шевченко В.О. Напрямки використання фінансових ресурсів підприємств. Європейські перспективи. 2014. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2014_5_24.

Додатки